

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 2. Vtrùm Deus ita sit ens omnino simplex physicè, vt neque sit
corpus, neque ens corporeum vllo modo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

est, à quo est in vnam speciem diuersitas congregata.

15 Nona ratio. Deus nec ex partibus inter se dissimilibus, siue diuersæ speciei; nec ex similibus, siue eiusdem potest esse compositus. Ergo ex nullis. Non ex dissimilibus. Quia eo ipso, quod omnes partes Dei essent entia à se, vti necessario deberent, essentias haberent in prædicatione prorsus similibus entium à se consistentes iuxta dicta disp. 1. q. 10. atque adeo etiam proprietates omnino inter se similes. Ex nullo enim capite possent inter se à se ipsis dissimilari. Sicque nequirent esse partes Dei inter se dissimiles. Non item ex similibus. Quia, cum partes inter se similes, & ipsi toti, quod componunt, necessario sint similes iuxta doctrinam statutam in Pharo Scient. disp. 16. q. 3. proposit. 40. Si Deus ex partibus similibus esset compositus, ex pluribus Dijs eiusdem speciei secum esset compositus. Quod ex se apparet chymericum: & vnitati Dei demonstrandæ disp. seq. repugnans est. Ex nullis igitur partibus potest Deus esse compositus. Quippe nullæ sunt excogitabiles partes, quæ neque sint inter se dissimiles, neque similes, iuxta proposit. 30. statutam loco citato.

16 Decima ratio. Deus nec potest esse compositus ex partibus, quarum omnes sigillatim sint perfectione finitæ: quia totus Deus esset perfectione finitus; quod ei repugnare constat ex dictis: siquidem ex partibus qualibet quantitate finitis nequit non euadere totum eadem quantitate finitum, vt est notissimum ex se, & ex dicendis disp. 13. Nec potest esse compositus ex partibus, quarum omnes sigillatim sint perfectione infinitæ: quia & essent illæ entia à se, & qualibet esset minor in perfectione, quam totum: quæ duo repugnantia sunt: eo quod de ratione entis à se est citra omne dubium, quod non sit aliud maius ipso quoad perfectionem. Vnde patet, nec posse Deum esse compositum ex partibus, quarum alix perfectione finitæ, & alix perfectione infinitæ sint. Ex nullis ergo omnino partibus potest Deus esse compositus.

17 Vndecima ratio. Deus nec potest esse compositus ex partibus multitudine finitis: quia nullus est excogitabilis titulus, cur ex tanto numero partium potius, quam ex maiori, vel minori compositus esset. Nec ex partibus multitudine infinitis, & sine fine diuisibilibus: quia talis compositio est chymERICA, vt vniuersè ostensum est supra disp. 10. q. 4. Nec ex partibus multitudine infinitis ac tandem indiuisibilibus: quia esset Deus quædam multitudo infinita entium à se prorsus simplicium. Quæ magis adhuc ob titulos iam commemoratos apparet esse chymERICA, quam si esset finita. Deus igitur ex nullâ partium multitudine compositus est.

18 Duodecima ratio. Deus necessario debet esse ens intellectualis, rationale, vt liberum, vt demonstrabitur inferius tract. de Scient. & Volunt. Ergo necessario debet esse ens simplex, atque adeo nullo pacto compositum physicè. Consequentia probatur. Quia alioquin deberet habere potentiam tum intellectuam, tum volitivam, compositam physicè ex partibus, vt pote quæ deberet esse identitica cum ipso. Et hoc haud dubiè est impossibile. Quia, vt non videtur possibile, quod plures intellectus indiuisim per vnam assensum assentiantur verò; & multo minus, quod plures voluntates indiuisim eodem nutu, eodemque actu se determinent ad amandum bonum, ita vt vtrique indiuisim, & neutri seorsim sit talis determinatio imputabilis. Sic non videtur pos-

sibile, quod plures partes vnius intellectus indiuisim per vnam assensum assentiantur verò; & multo minus, quod plures partes vnius voluntatis eodem nutu se determinent ad amandum bonum, ita vt omnibus indiuisim, & nulli seorsim sit talis determinatio imputabilis. Mitto alias rationes, quæ ad probandam propositionem datam adhuc excogitari possent.

Ex dictisque infero euidenter, Deum neque ex materiâ, & forma; neque ex partibus integrantibus; neque ex hypostasi, siue personalitate, & naturâ; neque ex essentiâ, & existentia; neque ex subiecto, & accidenti; neque vllò omnino alio compositionis genere compositum physicè esse. In quibus speciatim comprobandis non oportet amplius morari. Videatur S. Th. 1. p. q. 3. art. 2. 3. & 4. & ibi expositores eius.

Verum contra hanc certissimam, euidentemque veritatem, vt satis apparet ex dictis, potest sic obijci. Vbi est pluralitas, & vnitatis, est compositio. Sed in Deo est pluralitas, & vnitatis, scilicet pluralitas personarum, & vnitatis essentia, vt docet fides. Ergo in Deo est compositio. Distinguo maiorem. Vbi est pluralitas, & vnitatis resultans ex vnione plurium est compositio; concedo. Vbi est pluralitas, & vnitatis non resultans ex vnione plurium, sed consistens in identitate vnius cum pluribus; nego. Deinde maiorem. Sed in Deo est pluralitas, & vnitatis priori modo; nego; posteriori concedo. Et nego consequentiam. Itaque Trinitas personarum nullatenus minuit summam simplicitatem Dei. Quia personales diuina comparatæ cum essentiâ non possunt simul cum illâ componere aliquid totum physicè: nam sunt cum illâ physicè idem; comparatæ verò inter se, licet sint physicè distinctæ, non sunt tamen physicè vnitæ, prout opus erat, vt totum aliquid componerent physicè, scilicet adhesionis, de quo tantum in præsentiarum sermo est. Quidquid sit de toto ordinis, aut collectionis; de quibus nunc non agimus; iuxta diuisionem factam totorum supra disp. 10. q. 3.

QVAESTIO II.

Verum Deus ita sit ens omnino simplex physicè, vt neque sit corpus, neque ens corporeum vllò modo.

DE multis Ethnicis refertur, eos sibi suos Deos corporeos confinxisse. Sic refert de Anaximene Tullius lib. 5. de naturâ Deorum. De Anaxagorâ Arist. lib. 4. Physic. text. 57. De Pythagorâ, & Democrito August. epist. 56. De Stoicis Origen. lib. 2. contra Celsum. Et de Epicureis Sextus Empyricus lib. 5. Pyrron. cap. 24. Similique errore seducti Sadduczi, teste Arnob. lib. 3. contra Gent. cætera cuncta, præter entia visibilia, atque adeo & Angelos, & Spiritum sanctum, ne vllum spiritum admitterent, prout negabant. De quo videndus est Epiph. cont. hæres. hæres. 14. Videtur augm. Philo. lib. 1. Allegor. Sadducisimam sapere, dum ait, de diuinâ substantiâ definiti non posse, sit ne corporeâ prædita qualitate, vel non. Et errorem quidem Sadducæorum transisse postea ad Saracenos, testatur Vives lib. 4. de Verit. fidei cap. 8. Porro hæretici Audiani, siue Odiani, siue Vadiani, sic dicti à suo duce Audio, siue Audæo, Deum corporeum esse affirmarunt, imo præditum corpore huma-

no, similive corpori humano quoad membrorum distinctionem, & formam. Quo iure Anthropomorphitæ appellati sunt. Quasi Deum instar hominis figurantes. De quibus, deque eorum errore agunt Epiphanius contra hæreses, hæres. 70. Theodoret. lib. 4. hæretic. fabul. cap. 13. & lib. 4. histor. cap. 19. Tripartit. lib. 7. cap. 11. Nizeph. lib. 11. cap. 14. August. lib. de hæres. cap. 50. & Cassian. collat. 10. c. 2. Quem errorem Melitoni etiam attribuunt Isidor. lib. de doct. & fid. cap. 5. & Theodoret. q. 10. in Genes. nisi textus fuerit vitiat, ut obseruat Sixtus Senen. lib. 5. Bibliot. ann. 18. qui à dicto errore penitus purgat Melitonem. Quod latè etiam præstat Vazq. 1. p. disp. 21. cap. 1.

22 Terullianum item in eo errore fuisse, ut putauerit, Deum esse corporeum, censuit August. lib. 10. de Genes. ad lit. cap. 25. Tamest cum excuset lib. de hæres. cap. 86. quasi corpus pro substantiâ usurpauerit, corporeumque pro substantiali. Quo sensu, censent aliqui, dixisse Paulum ad Coloss. 2. in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter, id est, substantialiter, ut explicat noster Cornel. ibi cum alijs. Quo modo etiam dixit Hilari. in Math. can. 5. Nihil est, quod non in substantiâ sua, & creatione corporeum sit: nam & animalium species, siue obtinentium corpora, siue à corporibus exulantium corpoream tamen naturam substantiam sortiuntur. Et ipse August. apud Petauium tom. 1. de Theologicis dogmatibus cap. 1. n. 15. ita habet. Incorpoream quoque esse animam, est difficile tardioribus persuaderi potest, mihi tamen fateor, esse persuasum. Sed ne verbi controuersiam vel superflue faciam, vel merito patiar; quoniam, cum de re constat, non est opus certare de nomine: si corpus est omnis substantia, vel essentia, vel si quid aptius nuncupatur id, quod aliquo modo est in se ipso, corpus est anima. Item, si eam solam incorpoream placet appellare naturam, que summè incommunicabilis, & ubique tota est, corpus est anima: quoniam tale aliquid ipsa non est. Porro, si corpus non est, nisi quod per loci spatium aliqua longitudine, latitudine ita sistitur, vel mouetur, ut maiore sui parte maiorem locum occupet, & breuiore breuiorem, minusque sit in parte, quàm in toto, non est corpus anima.

23 Exterum, quanquam corpus, & ens corporeum in istâ latissimâ, & valde impropria acceptione nonnulli interdum usurpauerint, scilicet pro substantiâ, siue essentiâ, & pro ente substantiali. Reliqui verò commemorati conceptum corporis, aut entis corporei strictè, & propriè accepti, qualem definiuimus supra disp. 10. quæst. 7. per errorem tribuerunt Deo. Qui quidem error rursus est renouatus anno Domini. 954. ut videre est apud Gualter. in Chronic. & iterum anno 1118. sub Basilio quodam medico. De quo Genebrard. in Pasch. lib. 2. & Sand. hæresi 138.

Propositio 1.

24 De fide est, Deum neque corpus, neque ens corporeum, sed penitus spiritus, atque adeò ens spirituale esse.

Sumptis videlicet his nominibus, prout communiter solent sumi, in strictâ suâ, propriaque significatione explicatâ, & statutâ à nobis supra disp. 10. quæst. 7. Iuxta quam propositio constat imprimis ex illo Ioan. 4. Spiritus est Deus. Ex illoque 2. ad Corint. 3. Dominus autem spiritus est. Vbi sermonem esse de spiritu, prout propriè contra posito corpori concors interpretum, & Pa-

trum, imò totius Ecclesiæ catholicæ consensus est: prout in ijs, qui in ea loca scribunt, videri potest. Faciunt item ad rem iuxta plerosque expositores illud ad Rom. 1. Inuisibilia Dei &c. & illud 1. ad Timot. 1. Regi saculorum immortalis, & inuisibili, &c. Estque definita ista veritas in 7. Synodo generali ad 8. & in Concilio generali Lateran. sub Leone 3. prout habetur in cap. Firmiter. de Summa Trinit. & fide cath. Quare contrarium dogma aperta est hæresis, ut patet in catalogis hæreticorum apud Philastrium, Augustinum, Isidorum, & alios recentiores.

25 Porro, Deum nullatenus esse corporeum, non solum prædicant omnes Ecclesiæ Patres, quorum testimonia passim obuia recensere sigillatim, opus non est. Sed etiam Philosophi ethnici communiter tenuerunt. Ut Zoroaster princeps Theologiæ Chaldaicæ apud Euseb. lib. 1. de præparat. euang. cap. ult. Hostanus, teste Cypriano lib. de Vanit. idol. Trismegistus in Pimandro ser. 4. & 7. Orphæus in carmine de Verbo sacro. Asclepius ad Ammonem Regem. Empedocles, ut refert Simplic. lib. 1. Phys. comm. 3. & 30. Pythagoras, ut refert Lactant. lib. de ira Dei cap. 11. Plato in Timæo, & Parmenide, ut testantur Camperius lib. 7. de Platonicâ Philosophiâ; Tullius lib. 1. de natu Deor. & August. lib. 1. de Ciuit. Dei cap. 10. Idem tenet Arist. lib. 8. Physic. à text. 78. & lib. 12. Metaph. text. 3. & alibi, ut tanquam indubitatum refert Tull. lib. 1. de nat. Deor. Tamest illi nonnulli adseribant errorem oppositum; ut videre est in Mirandul. lib. 4. exam. doct. gent. cap. 1. Plutarch. de placitis cap. 7. Clement. Alex. in Prot. & Cyrill. in Iulian. lib. 1. cap. 1.

26 Opponi tamen potest pro opposito errore illud Genes. 1. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Quo intellectio de imagine materiali abutebatur Anthropomorphitæ ad ponendum in Deo corpus simile nostro. Necnon alia scripturæ loca, in quibus Deo humana membra attribuuntur, ut Psalm. 33. Oculi Domini super iustos, & aures eius ad preces eorum. Sæpeque alibi. Sed certum est, primum locum de imagine spiritali quoad gradum intellectuum, seu rationalem, cætera autem metaphoricè intelligenda esse. Videatur Recupit. lib. 2. de essentiâ Dei quæst. 12. fine.

Propositio 2.

27 Deum neque corpus, neque ens corporeum, sed penitus spiritum, atque adeò ens spirituale esse, ratione naturali ostenditur.

Imprimis enim omnia argumenta, quibus quæst. 1. proposit. 2. monstrauimus, Deum esse ens omnino simplex, consequenter ostendunt, Deum non esse corpus: quia corpus sumptum substantiue, prout significatur hoc nomine, nequit non esse ens compositum ex partibus extensionis localis, ut supra disp. 10. q. 7. proposit. 6. statutum est. Probant itidem manifestè dicta argumenta, neque esse Deum ens corporeum ex genere eorum, quæ ex partibus cuiusuis rationis sunt composita physicè; qualia sunt pleraque existentia.

28 Quare solum restat probandum, neque esse Deum ens corporeum ex genere eorum quæ physicè simplicia sunt: qualia sunt indiuisibilia intrinsicè constituenta quauis ratione entia composita corporea; & cætera, si quæ dantur, aut pos-

- possibilia sunt entia completa simpliciter physice, & nihilominus corporea, ut multi opinantur. Quia tamen conceptus corporeitatis in vniuersum tum corpori substantiue sumpto, tum cuiusvis enti corporeo siue composito, siue simplici communis est, prout in dicta quæst. 7. propos. 7. exposuimus, quæcunque probauerint, illam alienam esse à Deo, pariter probabunt, Deum neque esse corpus, neque ens corporeum aut simplex, aut compositum. Et consequenter esse ens spirituale. Nam inter spirituale, & corporeum non datur medium, ut constat ex dictis ibidem.
29. Igitur, non esse Deum ens corporeum, atque adeo ens incorporeum, siue spirituale esse, primò ex immensitate eius demonstrata à nobis supra disp. 6. quæst. 1. venit probandum manifestè. Nam ab immensitate sua habet Deus, esse localiter penetrabilem cum omni alio ente; idque non solum naturali, sed etiam essentiali necessitate, supposito, quod sit aliud ens, prout in eadem disp. 6. quæst. 2. monstratum est. Ergo, cum corporeitas in opposita impenetrabilitate consistat, uti disp. 10. quæst. 7. propos. 7. citata statuimus, manifestè consequitur, hoc ipso, quod Deus est immensus, non posse non esse illum ab omni corporeitate alienum. Atque adeo non posse non illum ens non corporeum, siue incorporeum, siue spirituale esse.
30. Secundò probatur idem ipsum à plenitudine bonitatis, seu perfectionis, quam Deus necessario habet, & ratione cuius nulla perfectio simpliciter simplex, scilicet quæ melior sit, quam non ipsa, potest illi deesse, ut demonstrabitur inferius disp. 16. Cum enim subtilitas incorporeitatis euidenter sit melior, quam non ipsa, id est, quam crassities corporeitatis opposita, sique perfectio sit simpliciter simplex, neququam titulo dictæ plenitudinis perfectionis potest deesse Deo. Proindeque Deus non potest non esse incorporeus; atque adeo spiritualis, & non corporeus.
31. Tertio probatur. Quia Deus necessario debet esse ens summè intellectualem, rationale, & liberum, ut in tract. de Scient. & de Volunt. ostenditur. Hæc autem prædicata in ente corporeo non videntur repetiri posse: eo quod eorum perfectio adeo corporeitatem, corporeitatisque imperfectionem videntur transcendere, ut in eadem entitate nullatenus cum illa compati possint.
32. Quarto. Quia Deus titulo causæ primæ multa entia non corporea, sed prorsus spiritualia valet producere, defactoque producit: nam tales sunt Angeli, & animæ rationales, ut suis in locis ostenditur. Igitur, ne dicatur Deus carere perfectione meliore opposita, quam suis creaturis communicat; hoc enim ei repugnat, ut demonstrabitur in tract. de Omnipot. omnino ille incorporeus, siue spiritualis esse asserendus est.
33. Quintò. Quia Deus titulo etiam causæ primæ in omne ens corporeum, in omnesque omni- ne partes eius immediatè influentis, non potest non esse intimè penetratus, atque adeo connaturaliter penetrabilis localiter cum omni ente corporeo, cum omnibusque partibus eius; uti disp. 6. quæst. 1. ostensum est. Hoc autem ipsum est, esse, illum ens spirituale, siue incorporeum, ut constat ex dictis.
34. Sextò. Quia Deus non potest non esse actus purissimus, hoc est, ita summè perfectus, ut per nihil aliud sit perfectibile, uti disp. 1. quæst. 12. expositum est, & demonstrabitur inferius disp. 16.

eo autem ipso nequit esse ens corporeum. Nam ens corporeum eo ipso nequit esse summè perfectum, ut ex se, & ex dictis est notum; atque adeo nequit non esse per aliud quidpiam perfectibile; proindeque potentialitatem habens ab actu purissimo alienam. Unde etiam sit, ut ens corporeum non possit non esse mutabile per id, per quod est perfectibile: subindeque ut etiam ex immutabilitate Dei supra disp. 7. quæst. 1. demonstrata illius spiritualitas inferatur; uti illam intulit Orig. in illud Ioan. 4. *Deus spiritus est.* Amo. & Platonici apud August. lib. 8. de Ciuit. cap. 6. & Arist. lib. 8. Metaph. text. 14.

Sufficiant hæc. Nam alia, quæ ad rem forent adduci, vel in hæc recidunt, vel ad propositum infirma sunt. Et per hæc quidem demonstratum manet, quod Deus sit ens spirituale. Quod autem insuper sit spiritus, inde constat aperte; quia nequit non esse substantia per se subsistens, ut est notissimum; aliundeque ut in præcedente quæstione, & in præfati demonstratum, ens prorsus simplex physice, & cum omnibus alijs entibus naturaliter penetrabilis est. Quæ tria conceptum spiritus substantiue sumpti constituunt, ut supra disp. 10. q. 7. propos. 6. statutum est. Quibus iam propositio nostra integrè manet demonstrata. Contra quæ nihil est momenti, quod possit opponi.

QVÆSTIO III.

Verum in Deo aliqua compositio formalis ex natura rei. Aut aliqua virtualis admittenda sit?

Postquam, ut certam secundum fidem, & euidentem secundum rationem veritatem, statuimus q. 1. Deum physice, seu realiter ens prorsus simplex esse; nullamque subinde in se habere physicam, seu realem compositionem, superest examinandum in hac, & seqq. quæstionibus, an cum hac physica, seu reali simplicitate Dei excludentes omnem compositionem physicam, seu realem aliquod aliud compositionis genus compati possit, vel comparatur. Igitur quod ad præsentem quæstionem attinet.

Scotiæ, qui formalitates diuinas realiter identificatas formaliter ex natura rei censent esse inter se distinctas; consequenter fatentur, Deum ex talibus formalitatibus formaliter ex natura rei compositum esse. Cæteri verò Theologi illam inter formalitates diuinas distinctionem negantes, hanc in Deo compositionem omnino negant.

Qui verò inter aliquas Dei formalitates, virtuales aliquam, æquivalentem ve distinctionem admittunt, consequenter videntur debere admittere in Deo aliquam rem virtuales, siue æquivalentem compositionem. Aqua consequentiæ immunes sunt, qui dictam distinctionem repudiant.

Propositio I.

Compositio aliqua formalis ex natura rei nullatenus admittenda est in Deo.

Hæc propositio abundè manet probata à nobis contra Scotistas in Pharo Scient. disp. 13. q. 5.